

4. Активна виставкова діяльність. Спрямована як на вирішення завдань PR, так і на стимулювання збуту. З одного боку, ефективна робота на виставці сприяє виникненню ділових відносин з новими партнерами, з іншого – демонстрація значних досягнень навчального закладу. Вміла виставкова надає істотну допомогу у визначенні можливого попиту на освітні послуги конкретного навчального закладу, зміцненні доброї репутації тощо.

5. Використання фірмового стилю і основних елементів в дизайні рекламних матеріалів і їх приміщень, уніформі співробітників, сувенірної продукції і т.д. Допомагає створити візуальний образ організації і підвищує її пізнаваність.

Цілком очевидно, що управління іміджем навчального закладу є цілеспрямованим і планомірним процесом, а відтак, потребує спеціального керівництва і системної роботи.

ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ І ПОКОЛІНЬ ЗАСОБАМИ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ: ВІД А.С. МАКАРЕНКА ДО СЬОГОДЕННЯ

*Бардінов А.В., Бардінов О.В.
Полтава, Україна*

Кожен, хто підходить до приміщення «старого» корпусу Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, на його фасаді бачить чотири меморіальні дошки, відкриті в 1982 році при сприянні і матеріальній допомозі обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, міського відділу культури, Українського республіканського педагогічного товариства. Напис на одній із них свідчить про те, що в дореволюційні часи у тодішньому Полтавському учительському інституті в 1914–1917 роках навчався видатний педагог і письменник А.С. Макаренко.

З нагоди вшанування пам'яті про Антона Семеновича Макаренка (1888–1939 рр.) у жовтні 1977 року в аудиторії №18 «старого» корпусу тодішнього Полтавського державного педагогічного інституту імені В.Г. Короленка була кімната-музей А.С. Макаренка за ініціативою і силами в основному викладачів кафедри педагогіки (наразі кафедра педагогіки і андрагогіки) із залученням студентів.

Студенти і гості знайомляться в музеї з більш як 100-літньою історією вишу, який веде свій початок від Полтавського учительського інституту, відкритого в 1914 році у складі 8 викладачів та 26 вихованців. Серед них був видатний педагог і письменник А.С. Макаренко, ім'я якого згодом стало відоме всьому світові.

Експозиція кімнати-музею є базою для навчально-виховної та дослідницької роботи студентів й аспірантів. Побудована вона за тематико-хронологічним принципом, маючи шість основних розділів:

1 – Дитячі роки А.С. Макаренка.

2 – Навчання А.С. Макаренка в Кременчуцькому чотирикласному училищі та однорічних педагогічних курсах при ньому, а також початку його педагогічної діяльності.

3 – Діяльність А.С. Макаренка в колонії імені М. Горького полтавського і харківського періодів (1920-1928 рр.).

4 – А.С. Макаренко – начальник комуни імені Ф.Е. Дзержинського.

5 і 6 – фотоілюстрації, присвячені [3, с. 30-39] проведенню загальноінститутських читань, які започатковуються 1988 року.

Характерною ознакою роботи в кімнаті-музеї є те, що вона проводиться за напрямами, в основному це: пропаганда творчої спадщини А.С. Макаренка та упровадження його теоретичного й практичного досвіду в практику роботи освітніх закладів сучасності.

Життєвість ідей А.С. Макаренка доведена часом. Педагогічна спадщина Антона Семеновича широко використовується в освітній галузі багатьох країн світу.

Змальовуючи життя колонії і образи безпритульних, А.С. Макаренко зовсім по-новому підійшов до питань про безпритульність. Не прояви безпритульності самі по собі привертати увагу педагога, письменника, а те, як у складних умовах формувалась і виростала нова людина.

А.С. Макаренко весь час шукав шляхи розвитку нової людини. Історія колонії ім. М. Горького, комуни ім. Дзержинського – це, насамперед, хвилююча історія розвитку нової людини.

Увібравши з молоком матері любов у себе любов до людей, до рідного краю, до всього живого, яка поєднувалась у нього з милосердям, добротою, здатністю до співпереживання, розуміння цінності і неповторності кожної людини, вміння проявити терпимість, доброзичливість, вимогу у поєднанні з повагою до кожної дитини, А.С. Макаренко вчив педагогів створювати мажорний, радісний настрій колективу дітей, підходити до вихованця з «оптимістичною гіпотезою», тобто, вірити в усе краще у характері вихованця і спиратися на нього [6, с. 187-190].

Народне виховання українців завжди базувалося на глибокій повазі до старших, а особливо до батьків, ввічливості у стосунках, на любові до рідної землі, на засвоєнні моральних цінностей, які включали загальнолюдську та загальну етику, на працьовитості та систематичній підготовці до самостійного життя майбутніх дбайливих господарів, на прищепленні любові до краси рідної природи.

А.С. Макаренко намагався дотримуватися цих принципів співжиття і виховання в колективах колонії ім. Горького і в комуні ім. Дзержинського, що забезпечувало позитивні емоції його членів і були гарантом їх щасливого буття. Він умів черпати все краще з народної педагогіки і вдало застосовував у сучасній йому педагогічній практиці. Золоті розсипи досвіду народної педагогіки служили йому прекрасним матеріалом для власної педагогіки. Великий педагог не тільки брав з народної педагогіки, а й збагачував її. Він

жив, творив для народу, поповнюючи педагогічну скарбницю новими здобутками. Сторінки праць А.С.Макаренка густо засіяні крилатими висловами в дусі народної мудрості. Велику увагу приділяв Макаренко таким надійним у вихованні засобам народної педагогіки, як народний гумор, пісня, казка, ігри, традиції тощо.

У спадщині А.С.Макаренка ми знаходимо різноманітні форми використання ним досвіду народної педагогіки. Це і народний досвід родинного виховання дітей, до якого Антон Семенович звертається не раз. Радить батькам правильно виховувати своїх дітей, бо, як говорить народна мудрість: «Правильне виховання – це наша щаслива старість, погане виховання – це наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми, перед усією країною» [4, с. 29-31].

Це і вживання Макаренком у спілкуванні з вихованцями багатьох народних висловів, афоризмів, прислів'їв тощо.

На сторінках його творів трапляється чимало народних прислів'їв і приказок, наприклад: «Дитину треба виховувати, коли вона лежить упоперек лави». З народного афоризму можна знайти прислів'я типу: «Хоч кілок на голові теши».

Однак, необхідно підкреслити, що народний вислів у Макаренка виступав як відправний пункт для аналізу певних життєвих фактів та ситуацій, які траплялися дуже часто в колонії та комуні.

А.С.Макаренко розумів, що тільки праця здатна допомогти людині стати людиною. Це підтверджує і досвід народної педагогіки. І тому, вслід за народною педагогікою Макаренко, зробив трудову підготовку центральною у своїй виховній системі, наочно і переконливо довів, що без трудового виховання немислиме ні моральне, ні розумове, ні фізичне, ні естетичне формування особистості. Єдність трудового і морального виховання має на меті, насамперед, формування працьовитості й дисциплінованості, сумлінного і творчого ставлення до праці [1, с. 3-8].

Оцінкою моральної та естетичної краси людини є теж праця: гарний і моральний той, хто любить працю, говорить народна мудрість. На це спирався А. Макаренко у своїй виховній діяльності.

Вслід за народною педагогікою, А.С.Макаренко послідовно відстоює культуру праці. Це яскраво простежується на прикладі збирання врожаю. Захоплює і чудове свято праці!

Макаренко змальовує працю як творчість, мистецтво, насолоду, а головне – показує формування нової людини в процесі праці.

Крізь зовнішню непривабливість і окремі неподобства у поведінці безпритульних (правопорушників) він умів бачити і розкривати кращі і риси їх характеру.

Так перед нами проходить хвилююча історія відродження людини. Це торжество гуманізму, коли працююча людина є найціннішим з усіх капіталів [2, с. 8-10]. Сьогодні це стає можливим на основі відновлення споконвічної шляхетності українського народу, його національної гідності та самосвідомості, високої моральності та працелюбності.

Макаренко на практиці показав втілення ідеї народної педагогіки щодо праці як основи культури людських взаємин, як засобу формування морального обличчя особистості.

Через працю колишні безпритульні вчилися утверджувати свою гідність і честь. Макаренко показавши необмежені можливості розвитку особистості дає колективна праця [7, с. 195-197]. Юнаки та дівчата, колишні безпритульні, організованою працею створюють на пустці чудово впорядковану колонію. Незабаром виявляється, що тут немає відповідних умов для широкого застосування їх кипучої енергії. І от вони самі знаходять напівзруйнований колишній поміщицький маєток Трепке. Майже на руїнах створюють зразкове господарство, прекрасний куточок на землі. Але й тут розквітлій творчій енергії молоді стає тісно. Своє господарство колоністи передають селянській комуні, а самі переїжджають у Куряж і невідомо перетворюють колонію, яка до цього лякала невдалих працівників соціалістичних установ, така сила колективної праці, демократизму і гуманізму у виховних дитячих установах А.С. Макаренка забезпечили йому успіх у його педагогічній діяльності.

Сьогодні, коли є соборна незалежна Україна, ми, українці можемо сказати: «Він був людиною сильних переконань і особистістю, а також людиною, що знала, як дотримуватись вірності народові, з якого ти вийшов, і немає більшої вірності, ніж вірність власному, народові» [5, с. 31-35].

«За силою і рівнем теоретичних узагальнень педагогічні висновки А.С. Макаренка стали загальнонауковими. Тож цілком зрозуміло, що місця, пов'язані з його життям та діяльністю, такі як музейна аудиторія №18 у старому навчальному корпусі Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, привертають до себе увагу не лише учнів, студентів, учителів Полтавщини, України, але й інших країн Європи, Азії, Америки» [3, с. 30-39].

Отже, завдяки пам'ятникам культури, у яких втілено досягнення багатьох поколінь, здійснюється зв'язок часів і поколінь.

Залучаючи молодь до історичних і культурних цінностей, формуємо у неї тим самим глибокі патріотичні почуття, повагу до історії рідного краю, любові до Батьківщини – України.

Список використаних джерел:

1. Гриньова М.В. До питання про дитячу працю в Україні / М.В. Гриньова // Технології професійної підготовки майбутнього вчителя: сучасні моделі і компетентнісний дискурс педагогіки А. М. Макаренка: матеріали XIX Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 12-13 березня 2020 р.) / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава : ФОП Гаража М. Ф., 2020. – С.3–8.
2. Дічек Н.П. Нові штрихи до міжнародного виміру феномену А.С. Макаренка: ХХІ ст. / Н.П. Дічек // Технології професійної підготовки майбутнього вчителя: сучасні моделі і компетентнісний дискурс педагогіки А. М. Макаренка: матеріали XIX Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 12-13 березня 2020 р.) / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава : ФОП Гаража М.Ф., 2020. – С. 8–10.

3. Пивовар Н.М. Кімната-музей А.С.Макаренка / Н.М. Пивовар, Н.М. Тарасевич, О.Г. Штепа [та ін.] // Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка мовою музейних експонатів: нариси про музеї, музейні кімнати, музейні аудиторії. – Полтава, 2000. – С. 30–39.

4. Радул О.С. Макаренко про трудове виховання малих дітей в родині / О.С. Радул // Технології професійної підготовки майбутнього вчителя: сучасні моделі і компетентнісний дискурс педагогіки А. М. Макаренка: матеріали XIX Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 12-13 березня 2020 р.) / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава : ФОП Гаража М. Ф, 2020. – С. 29–31.

5. Синявська Л.І. Музейна педагогіка в системі формування особистісно-професійних цінностей учителя / Л.І. Синявська // Технології професійної підготовки майбутнього вчителя: сучасні моделі і компетентнісний дискурс педагогіки А. М. Макаренка: матеріали XIX Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 12-13 березня 2020 р.) / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава : ФОП Гаража М. Ф, 2020. – С. 31–32.

6. Тараненко А.К. Актуалізація ідей А.С.Макаренка щодо формування морально-вольових якостей у важких підлітків засобами фізичного виховання / А.К. Тараненко, І.В. Тараненко // Технології професійної підготовки майбутнього вчителя: сучасні моделі і компетентнісний дискурс педагогіки А. М. Макаренка: матеріали XIX Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 12-13 березня 2020 р.) / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава : ФОП Гаража М. Ф, 2020. – С.187–189.

7. Фролова Т.В. А.С. Макаренко про дитячий колектив та його вплив на формування особистості в світлі сучасних підходів / Т.В. Фролова // Технології професійної підготовки майбутнього вчителя: сучасні моделі і компетентнісний дискурс педагогіки А. М. Макаренка: матеріали XIX Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 12-13 березня 2020 р.) / за ред. М. В. Гриньової. – Полтава : ФОП Гаража М. Ф, 2020. – С. 195–197.

АКТУАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ДОСВІДУ А.С. МАКАРЕНКА ЩОДО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Бардінова А.О.
Полтава, Україна*

Процес реформування усіх сфер життя українського суспільства потребували змін і вимог до управління в освітній галузі, зокрема, до управління закладом освіти.

Сьогодні багато ведеться дискусій щодо створення нової «філософії» управління, яка повинна увібрати в себе новий стиль управління, зорієнтований на людину. За такої ситуації для нас стала цікавою позиція щодо функціонального забезпечення процесу управління освітніми закладами практиків-керівників, досвід управління яких отримав випробування часом.

Дивовижну спадщину в цьому плані залишив нам А.С. Макаренко. Всесвітньо відомою є управлінська діяльність А.С. Макаренка як педагога та керівника декількох навчально-виховних закладів.